

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตระกร้าสานเส้นพลาสติก ของกลุ่มสานรัก ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ผศ.ดร.จิราวรรณ สมหวัง (หัวหน้าโครงการ)

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ

ผศ.จิตรลดา รอดพลอย

คณะวิทยาการจัดการ

อ.ดร.สาวิตรี จูเจีย

สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ

ความเป็นมา

การสานตะกร้าพลาสติก เกิดจากภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในลักษณะของการทำเครื่องจักสานลักษณะต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมได้นำวัสดุดิบจากธรรมชาติเท่าที่จะหาได้ใกล้ตัวมาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น ไม้ไผ่ หวาย เป็นต้น ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่แถบนี้มาสานเป็นสิ่งของเครื่องใช้สำหรับใช้สอยในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันวัสดุธรรมชาติเริ่มหายากขึ้น ทางกลุ่มแม่บ้านจึงเห็นควรจัดทำเครื่องจักสานตะกร้าพลาสติก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีความรู้เรื่องจักสานอยู่แล้วเพียงแต่ปรับเปลี่ยนวัสดุการสานมาเป็นเส้นพลาสติกเพื่อให้เกิดความทนทาน และสามารถออกแบบเครื่องจักสานได้หลากหลายกว่า และหากชาวบ้านคนใดจะยึดเป็นอาชีพเสริมก็สามารถทำได้และจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปะการจักสานของคนรุ่นหลังได้สืบต่อไป

กลุ่มแม่บ้านสานรัก หมู่ที่ 3 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยนางสมพิศ ร่วมรักษ์ ประธานกลุ่มแม่บ้านฯ ได้รวบรวมสมาชิกกลุ่ม และใช้ภูมิปัญญาการจักสานเดิมมาโดยเปลี่ยนวัสดุมาใช้เส้นพลาสติกในการจักสาน ปัจจุบันดำเนินการจักสานจากเส้นพลาสติกมานานกว่า 10 ปี ยังคงผลิตตะกร้า ตะกร้า จากเส้นพลาสติกจำหน่าย โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ และจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอื่น ๆ ภายใต้ชื่อแบรนด์ BAANSANRUK (บ้านสานรัก)

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านสานรักและสมาชิกกลุ่ม พบว่า ผลิตภัณฑ์ยังไม่หลากหลายเป็นรูปแบบเดิม ๆ ไม่มีอัตลักษณ์ของตนเอง จึงมีความต้องการพัฒนารูปแบบของการจักสาน และอยากปรับปรุงตราสินค้าให้น่าสนใจยิ่งขึ้น อีกทั้งช่องทางการตลาดยังไม่ได้ดำเนินการขายผ่านช่องทางออนไลน์ มีเพียงขายส่งผ่านพ่อค้าคนกลางและออกร้านตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ เป็นที่รู้จักภายในจังหวัดระดับหนึ่ง ทางคณะผู้วิจัยจึงเห็นควรอย่างยิ่งในการหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกจักสานกลุ่มแม่บ้านสานรัก ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาสินค้าชุมชน บนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถแข่งขันได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าสานเส้นพลาสติก ของกลุ่มสานรัก ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ตะกร้าสานเส้นพลาสติก ของกลุ่มสานรัก ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

กลุ่มแม่บ้านสานรัก จำนวน 15 คน โดยใช้สถานที่ดำเนินโครงการ ณ กลุ่มแม่บ้านสานรัก หมู่ที่ 3 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ธันวาคม 2566 – กรกฎาคม 2567

วิธีดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษา ข้อมูลจากชุมชน สำรวจปัญหาของผลิตภัณฑ์ ความต้องการของลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ

กิจกรรมที่ 2 ออกแบบ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การจักสานจากเส้นพลาสติก

กิจกรรมที่ 3 อบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การจักสานจากเส้นพลาสติก

กิจกรรมที่ 4 อบรมความรู้เกี่ยวกับการตลาด และช่องทางการตลาดออนไลน์

กิจกรรมที่ 5 ดำเนินผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และทดลองตลาด ให้ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่ 6 สรุปผลการดำเนินงานโครงการและติดตามการใช้ประโยชน์

การบูรณาการกับการเรียนการสอน

มีการบูรณาการกับรายวิชาการศึกษาศาสตร์ทางการจัดการโลจิสติกส์ (บธ 3008407) การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ และการจัดการนวัตกรรมในโซ่อุปทานสำหรับธุรกิจชุมชน (บธ 3008308)

การดำเนินโครงการดังกล่าว มีนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 7 คน ได้แก่ นางสาวทินมณี กาญจนภูมิ นางสาวเกตุวิไล ซ่อมจินทา นางสาวชุตินา ทองเต็ม นางสาวชลดา ปรีเดช นางสาวพิชญากรณ์ วิทโยปกรณ์ นางสาวธวัลญา กอพรหม และนางสาว อริสา พิมพ์สอน โดยทำหน้าที่ช่วยบันทึกและเก็บข้อมูลข้อมูล ประสานงานกับชุมชน รับลงทะเบียนและเตรียมอุปกรณ์สถานที่ ช่วยเป็นผู้ช่วยวิทยากร และสถานการณ์ส่วนหน้า

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษา ข้อมูลจากชุมชน สำรวจปัญหาของผลิตภัณฑ์ ความต้องการของลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ ร่วมกันศึกษาปัญหาของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ พบว่ามีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และเพิ่มยอดขาย

กิจกรรมที่ 2 ออกแบบ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การจักสานจากเส้นพลาสติก โดยคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกับกลุ่มแม่บ้านสานรัก และกลุ่มออกแบบลวดลายและบรรจุภัณฑ์ใหม่ เพื่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานแบบใหม่ และการออกแบบลวดลาย ตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ใหม่ ทำให้ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาทำชลอม การออกแบบลวดลายใหม่ได้บรรจุภัณฑ์ 1 รูปแบบคือแบบถุงผ้า (ต้นแบบ) และป้ายแท็กฉลากสินค้าแล้วนำไปให้ผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่ 3 อบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การจักสานจากเส้นพลาสติก เมื่อวันที่ 21, 23 - 24 มิถุนายน 2567 เพื่อให้ความรู้และรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การออกแบบลวดลาย ตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ใหม่ ผลการจัดอบรมทำให้ได้บรรจุภัณฑ์ 1 รูปแบบคือแบบถุงผ้า (ต้นแบบ) และป้ายแท็กฉลากสินค้าแล้วนำไปให้ผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่ 4 อบรมความรู้เกี่ยวกับการตลาด และช่องทางการตลาดออนไลน์ ผลที่ได้รับคือมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายทาง Facebook ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ได้แก่ ชลอมไม้ไผ่ ชลอมแพนซีจากเส้นพลาสติก และบรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าสาน ป้ายแท็กสินค้า

กิจกรรมที่ 5 ดำเนินผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และทดลองตลาด ให้ข้อเสนอแนะ โดยประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่ม และลวดลายใหม่ พัฒนาบรรจุภัณฑ์และป้ายแท็กสินค้า ให้มีเข้าถึงลูกค้ายิ่งขึ้น ผลที่ได้รับคือมีลูกค้าเพิ่มขึ้น และรายได้เพิ่มขึ้น

กิจกรรมที่ 6 สรุปผลการดำเนินงานโครงการและติดตามการใช้ประโยชน์ มีการสรุปโครงการ และติดตามการใช้ประโยชน์เพื่อใช้ในการจัดโครงการครั้งต่อไป และชุมชนได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาสินค้า

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

ผลผลิต (Output) ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ (Prototype) ระดับภาคสนาม

ผลลัพธ์ (Outcome)

1. เพิ่มรายได้ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านสานรัก มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
2. การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าเผยแพร่ให้กับเกษตรกร สมาชิกกลุ่มแม่บ้านสานรัก ได้รับความรู้ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากจักสานจากเส้นพลาสติก
3. ผลิตภัณฑ์จากจักสาน เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ได้แก่ ชลอมแฟนซี กระเป๋าลวดลายใหม่

ผลกระทบจากโครงการ (Impact)

1. ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบ้านไม้ดัดให้มีรายได้เพิ่มขึ้น คนในชุมชนนำทักษะไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อแปรรูปรายได้เป็นอาชีพเสริมในครัวเรือน
2. กลุ่มเกษตรกรร่วมมือกันทำธุรกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนบ้านไม้ดัดมีความสมัครสมานสามัคคีในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้สู่ครัวเรือน
3. องค์ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าธุรกิจ ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากส้มโอ ได้เผยแพร่ความรู้สู่จังหวัด และชุมชน
4. ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยต่อสิ่งมีชีวิต และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลุ่มในชุมชนได้รับการรับรองจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้

1. กลุ่มแม่บ้านสานรัก ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พัฒนาทักษะ ความรู้ สร้างโอกาสและต่อยอดผลิตภัณฑ์จากส้มโอ สามารถสร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการออกบูธ เวทีประชาสัมพันธ์โดยจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งจัดให้แก่กลุ่มแม่บ้านสานรัก โดยรวม และการจำหน่ายบนช่องทางออนไลน์ มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

2. เทศบาลเมืองบางระจัน สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหาร และสามารถนำไปต่อยอดโครงการในอนาคต

